

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Actorvm Ecclesiae Mediolanensis, Pars Tertia - In Qva, Liber Memorialis Ad
populum Ciuitatis, & Dioecesis Mediolanensis, A Beato Carolo Borromaeo
Titvli Sanctae Praxedis compositus continetur

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

De Caroli rebus inclinatis, & profectioe ad Vrbem. cap. 7.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10502

serat; nemo posthac, apposti corporis saltem gratia, esset patefacturus. Ratio condendarum reliquiarum qua Carolus usus est, quamque in posterum præscripsit, fuit sane magis quã antiqua, quantum perspicio, & ad conseruationem aptior, & ad memoriam accommodatior; quæ quidem eius editis libris continetur.

De Caroli rebus inclinatis, & profectione ad urbem.

CAP. VII.

Interea contentiones aduersus Carolum susceptæ, totoque hoc temporis spatio continuatæ res eius tantum in discrimen, & inuidiam adduxerant; vt nihil fere amplius actorum eius Romæ defendi posse quibusdam videretur. Incommodis sermonibus, & rebus inuidiose relatis iamdiu completas aures, vix demum Ecclesiæ principes multi sine fastidio Caroli procuratoribus dabant. Eius existimatio, quod ad iudicium, prudentiamque pertineret, suspensa, neque mediocriter apud multos erat extenuata. Importuni rumores spargebantur, Carolum plerisque odio esse in prouincia Mediolanensi; vix ferri posse amplius: immo ferebatur, mandasse Regem legatis suis, vt eum Episcopatu Mediolanensi moueri curarent: Gubernatori vero, vt vi contra eum libere vteretur. vulgatum est eundem Romam breui iturum, neque rediturum: quæ quamuis neque vera essent, neque similia vero; magno tamen cum detrimento rerum Caroli iactabantur. Mediolani nonnulla ex ijs quæ pie is instituerat, iam pene lapsura videbantur: nempe inter alia, rumore quodam studiose per urbem, diocesimque disseminato; chorearum licentia subito loca multa peruasit. eoque res deuenit; vt in vico quodam, Carolo prope inspectante, qui eam diocesis tunc partem illustrabat; nonnulli temerarie cogerent ferme puellas, aliosque; vt ab ecclesia, christianæque doctrinæ schola, discederent ad choreas celebrandas. quod quantum Carolo doloris afferret, facile est conicere.

vel ipsi certe laici, vt erat bonorum omnium sensus, maxime dolebant, eiusmodi impunitatem dari. Omnino ita inclinatum videbatur totum de disciplina restituenta negotium; vt ad felices exitus posthac erigi vniquam posse, plerique desperarent. Cum tatis incommodis Carolus commisceretur; animo quidem in rebus suis agendis minime deficiebat: & se tamen non mediocriter fatigatum interdum fatebatur: de quo Pontifici etiam significari iussit: non id fieri solum contumacia, insectationeue hominum; sed ob eam quoque maxime causam; quod facta sua, si qui repugnarent, quasi iudicium accipiens, litemve persequens, Romæ defendere singula cogeretur. ad retardandum Episcopi animum, qui suam ordinare cuperet ecclesiam, non parum id valere. venire in mentem facile posse; cum id fecisset, quod rectum, piumque videbatur; demonstrasset etiam querenti Pontifici, quid in eo spectasset: tum nihil aliud agere, curareve; remque totam summis iudicibus libere permittere, siue confirmandam, siue rescindendam. prouocationes quidem omnium ecclesiarum pro summa Apostolicæ auctoritatis dignitate, iustitiaque; minime debere contemni; neque eorum, quæ vbi que fierent recognitio reculari: sed ita tamen; vt omisso sæpe iudiciorum more, Episcopo facti sui, præsertim non grauissimi, rationem, in re comperta reddenti, fides haberetur; cui grauissima, omniumque maxima animarum cura credita esset. Specianus igitur, qui solus negotia Mediolanensia tunc Romæ procurabat, & præsens eorum fere animos, quorum in manibus negotia erant, in contrariam partem valde inclinatos cernebat; anxie admodum petebat, vt Carolus ipse Romam iret; cuius præsentia, auctoritate, ac industria, quæ propemodum iacebāt, erigi, confirmarique possent. Carolus,

qui

qui gregi suo affixus antea iurisdictionis causa Romam ire recusaerat; eo tunc periculo motus eundem sibi constituit: ne forte iis, quæ in contentione posita erant rescissis; auctoritate, existimationeque labefactata; præcipuis restitutæ disciplinæ fundamentis euerfis; fructus, multorum annorum laboribus, vigiliisque collecti perirent. habebat præterea, quæ ad vniuersæ prouinciæ commodum pertinerent, cum Pontifice agenda. Itineris consilium, prudenter secretò haberi curauit; ne vehementius ad contentiones suas aduersarii forte concitarentur: donec oblata mense Augusto Dominici Bollani Episcopi Brixienfis grauiter ægrotantis, occasione; ignotæ quidem aptum profectio, sed valetudini valde periculosum tempus elegit; ob magnos calores, Romanique cœli naturam, sed eo periculo posthabito; Brixiam statim ex prouincialibus decretis, moreque suo aduolauit: morientem Episcopum assidua præsentia, officioque, quibus rebus oportebat, pie iuuit: mortuo in funere, & exequiis; in precationibus, & sacrificiis non defuit: populum deinde Brixiensem, in Beatissimæ Virginis eius mensis festo die, Missæ solemnibus celebratis, sanctissima Eucharistia, ad hominum sex millia, religiosissime pavit. Inde Mantuam ob Principis fororis suæ negotia, cum ex charitatis officio se contulisset; Romam direxit iter, sed vt contra aduersarios, atque obtrectatores sese religiosius instrueret; opinioneque de suis actis incommodam, aduersarium opera multis inlitam, posset conuelleret: omnino vt sibi viam muniret ad ea Romæ perficienda, quæ Ecclesiæ, diuini que honoris causa in animo habebat: ad Deum, diuinaque exercitationes, sacraque, ac diuina loca ex itinere obeunda, mentem, animumque adiecit. Primò igitur se ad Camaldulensem eremum contulit.

ea est inter iuga Apennini quibus, Tusciæ fines ab Æmilia diuiduntur, in monte magnæ altitudinis, difficilisque ascensus. Ibi in vnam ex domunculis sese abdidit, quæ multæ sunt in summi montis planitie, ad singulorum eremitarum vsu; & dies aliquot solus orationi, contemplationique diuinæ dedit. Vir Deo plane deuotus, summaque in Deum fiducia, tali tempore, tali loco, quale sibi, rebusque suis comparauerit præsidium demonstrabit euentus. Monetam, Iuliumque Brunetum, qui ei erat ab epistolis, cum ibi retinuisset, ac reliquos præmisisset; fama in multas partes manauit, eum rebus omnibus relictis, illius loci factum esse eremitam; propterea quod iam intelligeret post varios conatus, nihil se in ijs proficere, quæ proposita multos annos ad christianæ disciplinæ restitutionem habebat. At ille relicta eremo, Aluerniam, aliaque reuisit sancti Francisci monumenta. Deinde venit ad sanctissimam Laurentiædem. iter ad millia passuum circiter viginti sacro loco proximum pedibus confecit. toto autem itinere; quàm ad eum incolæ omnes videndum cupide confluerent, post illud pestis facinus, quotidianaque sanctitatis accessiones; ex eo quod antea fiebat, coniecere licet, vel me tacente, iter faciens vel tacite precabatur, vel psalmos recitabat; aliàs ex sacris litteris aliquid animo tractabat si colloquebatur, eodem sermones referebantur tamen. Quoniam non voluntate hospitium; sed casu, & necessitate, cum tenebræ obstarent itineri, quæcumque illa inciderent, eligebat; in paruo quodam vico euenit, vt cum vltterius progredi non liceret, aliudque hospitium non esset; ad domum presbyteri loci illius, confugere compelleretur. ibi cum solum hominis lectulum vidisset, noluit illi esse incommodo; sed vili, & modico cibo sumpto, in ecclesiam se recepit; vbi tota nocte

Et moratus, modicum temporis somno dedit; reliquum precationi; tum audiendis suis, quos vicissim pios, sacrosque libros iussit legere; ac secum salutariter exerceri. Earum precationum vi factum existimarunt Caroli comites; ut Iulius Homatus bonus presbyter, & eius amanuensis mirabiliter postero die seruaretur, qui ante Carolum de more contentius equitans, de celsa rupe cum forte decidisset; equus quidem, in quo sedebat, precipitatus confractus est; ipse vero precipiti loco magna eorum qui aderant admiratione hærens, nihil offendit. In sacrosancta Virginis ædicula Laureti tota nocte vigilauit. proximo die, qui Natalis Virginis erat, Missæ sacrum ritu celebriore fecit: & in eò concionatus est, eo pietatis ardore, ut omnes præsentés incolæ, ac aduenæ, quis autem aberat, qui quidem adesse posset? vehementer commouerentur. Ita munitus, diuinitusque confirmatus Carolus Romam venit. diceres virum Romæ prorsus contemnendum; aut eo solo honore accipiendum, qui sine manifesta iniuriâ pro dignitate personæ prætermitti non posset: siquidem quo statu essent antea res illius, attenderes. At contra, magna subito facta rerum conuersione, maximis, & inusitatis honoribus, maximaque publicæ lætitiæ significatione exceptus est. tantus fuit populi Romani concursus; tanta eorum multitudo, qui eum, Romæ tamen complures dies futurum, videre statim cupiebant; ut non angustissimam viam mille fere passuum longitudinis à ponte miluio penitus complerent: quasi non Cardinalis vnus, isque humili paucorum comitatu, sed magna pars amplissimi christiani orbis consilij vno tempore aduenisset. Ante omnia mane domo exiens, scalam illam ad Basilicam Lateranensem, quæ merito sancta dicitur, genibus, ut pie sit, obire; beati que

Petri sepulchrum; moxque Pontificem adire constituerat: sed & conuenientium collegarum, principumque virorum frequentia prohibuit; & Gregorius anteuertens ad Pontificium palatij hospitium accersiuit: vbi amoris, honorisque præcipua significatione eum apud se detinuit complures dies. Rerum gestarum, itinerisque religiosissimi fructum eiusmodi, tunc largita est diuina benignitas, quæ tum sæpe suos, neque cupientes, neque opinantes, efferre maxime solet, cum maxime videntur abiecti. At vero non potuit eo loco, vbi posita est vicaria Christi Domini potestas, non pro merito accipi egregius, fidelissimusque Christi minister: ijs præsertim rebus, paulo ante gestis, quæ gloriosum quendam triumphum de magnis calamitatibus, de immani pestilentia, deque grauissimis mortis periculis merebantur. neque potuit Roma veritatis mater, non statim fauere veritati.

Tuebatur ille Romæ sua instituta, domusque suæ disciplinam. Cœnaculum in ædibus Sanctæ Praxedis ad similitudinem cœnobitici, parari iussit. mensam ad præscriptum conciliorum Mediolanensium instructam habuit; adhibita sacri libri lectione, sanctissimis locis colendis; diuinisque rebus contemplandis, quæ ad ea pertinerent; dum ibi fuit. pascere animum in primis studuit, ac exaturare. Basilicas insigniores, omnia sacra loca, veterisque pietatis monumenta pedibus obibat; precibusque dum iret; ut antea solitus fuit, operam dabat. Noctè Saluatoris natalitia, de Pontificia synaxi ad maiorem Sanctæ Mariæ ecclesiam longe profectus, ibi abiectus ad sanctissimum præsepe, precando, diuinisque mysterijs contemplandis vigilauit, donec ad eandem synaxim mane in Vaticanum reuerteretur. Die item ante Sancti Sebastiani festum, cū ad eius ecclesiam notissimè

Quæ Romæ egit de legatis Mediol. Romæ missis; & de Caroli discessu.

reliq.